

Truman Capote [trúmen kepouty]

Obrázek: T.Capote 1948

Truman Capote (30. září 1924, New Orleans - 25. srpna, 1984) byl americký spisovatel, herec a novinář.

Po rozvodu rodičů o něj od jeho čtyř let **pečovali příbuzní**, což také velmi ovlivnilo jeho tvorbu. Byl **samotářské dítě**, ještě před nástupem do školy se sám naučil číst i psát a většinu času trávil s knížkou a poznámkovým blokem.

Roku 1933 se přestěhoval do New Yorku za svou matkou a jejím druhým manželem Josephem Capotem, kubánským obchodníkem

s textilem, který ho adoptoval. Od té doby používá jméno **Truman García Capote**. Slibná

budoucnost rodiny se ocitla v troskách, když vyšlo najevo, že Joseph Capote je **defraudant**, načež paní Capoteová spáchala sebevraždu - předávkovala se prášky na spaní.

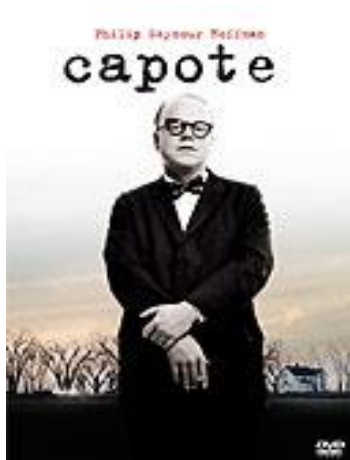
Již během školní docházky vytvořil první literární dílka, v deseti letech se zúčastnil literární soutěže. Přesto jeho cesta k tomu, aby byl profesionálním spisovatelem, vedla přes práci tanečnicka, pomocné síly v redakci časopisu, herce, atd.

"Nebylo to žádná úžasná práce, prakticky všechno, co obnášela, bylo třídit komiksy a vystřihovat z novin. I tak jsem ale měl štěstí, že jsem ji dostal, především proto, že jsem se rozhodl nikdy nevzkročit s jakýmkoli vzdělávacím úmyslem do vysokoškolské posluchárny. Cítil jsem, že člověk prostě buď je spisovatelem, anebo není, a žádná kombinace profesorů nedokáže jeho výsledky ovlivnit. Pořád se domnívám, že jsem měl pravdu, alespoň co se mne samotného týče."

Truman Capote byl **homosexuál**, mezi jeho milence patřil i **Andy Warhol**.

• **PODÍVEJTE SE NA ŽIVOTOPISNÝ FILM: CAPOTE**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

USA, 2005, 113 min

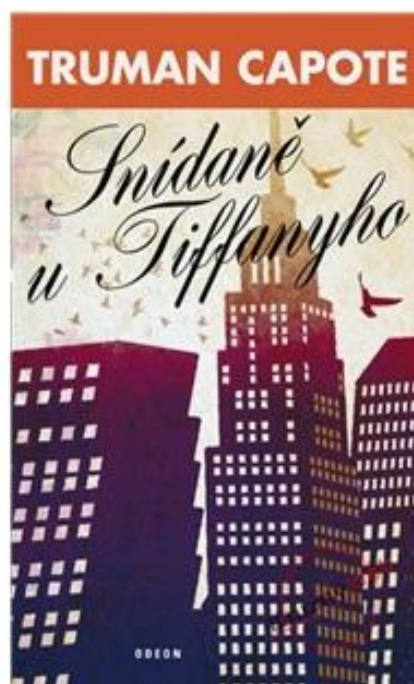
Režie: Bennett Miller , **Kamera:** Adam Kimmel

Hrají: Philip Seymour Hoffman, Catherine Keener, Clifton Collins Jr., Chris Cooper, Bruce Greenwood, Bob Balaban, Mark Pellegrino, Marshall Bell, Amy Ryan, Michelle Harrison, Tiffany Lyndall-Knight, Robert Huculak, Will Woytowich, C. Ernst Harth, Adam Kimmel

SNÍDANĚ U TIFFANYHO

(1958)

Hlavní hrdinka knihy, Holly Golightlyová, je dívka lehčích mravů, která má za sebou tvrdé dětství a chce za každou cenu dosáhnout úspěchu. Protože to neumí jinak, používá k tomu svého osobního kouzla a slabůstek starších bohatých pánů. V koutku srdce však touží po klidném a spořádaném životě. Ačkoliv byla v době vydání knihy televize teprve v počátcích, Capotovi se přesně podařilo vystihnout nastupující životní styl určovaný reklamou. Snídaně u Tiffanyho se tak stala barvitým obrazem amerického snu zasazeného do ulic jedinečného města - New Yorku.

- **Objasněte pojem americký sen**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„(...) moc dobře jsem věděla, že ze mne nikdy nebude hvězda. Je to dřina, a inteligentní osobě je to moc na obtíž. Natolik nemám komplex méněcennosti, a být filmovou hvězdou, k tomu samozřejmě patří řádně nafouklé ego; ale jde přece o to nemít vůbec žádné ego. Neříkám, že bych nechtěla být bohatá a slavná. Vždyť tohle mám na programu, a jednou se vynasnažím, abych se toho domohla, ale jestli se to stane, tak bych svoje ego měla ráda jen jako přívěsek. Chci to být pořád já, až se jednoho krásného dne probudím a půjdu na snídani k Tiffanymu. Potřebuješ se napít," řekla - všimla si, že tam stojím s prázdnýma rukama. „Rusty, buď tak hodný, přines mému příteli něco k pití."

Pořád chovala kocoura. „Chudáček," řekla a polechtala ho na hlavě. „Nemá chudáček jméno. Nemít jméno je trochu nepohodlné. Ale já nemám právo mu je dát - musí počkat, až bude někomu doopravdy *patřit*. My jsme se jen tak spolu sčuchli jednou u řeky a vlastně si nepatříme. Je nezávislý zrovna tak jako já. Nechci mít něco svého, dokud si nenajdu místo, kde já a věci budeme k sobě patřit. A pořád si nejsem úplně jistá, kde to je. Ale vím, jaké to tam je." Usmála se a nechala kocoura seskočit na podlahu. „Jako u Tiffanyho," řekla pak. „Ne, že bych stála o šperky - ani co by za nehet vlezlo. Brilianty, to ano. Jenže neměly by se nosit, než je ženské čtyřicet, vypadá v nich moc usedle - i po čtyřicítce je to riskantní. Vyjímá se v nich dobře jen opravdu stará baba. Maria Uspenskaja. Vrásky a kosti, bílé vlasy a brilianty - už se nemůžu dočkat! Ale tohle není důvod, proč jsem jako blázen po snídaních u Tiffanyho. Poslyš, taky máš dny, kdy se ti všechno hnusí, že div nevidíš rudě?"

„Tak jako když člověk vidí všechno černě?"

„Ne," odpověděla váhavě. „Takhle člověku je, třeba když tloustne, nebo když už moc dlouho prší. Člověku je z toho smutno, nic víc. Ale to druhé je strašné. Člověk dostane strach, až se celý zpotí, ale neví, čeho se vlastně bojí. Třeba že se stane něco zlého, jenže neví, co to bude. Máš někdy tenhle pocit?"

„Dost často. Taky se tomu říká *angst*."

„Dobrá, tak *angst*. Ale co proti tomu děláš?"

„No, někdy pomůže pití."

„To jsem už zkusila. A taky aspirin. Rusty myslí, že bych měla kouřit marihuanu, a nějaký čas jsem to dělala, ale jen se z toho rozchechtám. Přesvědčila jsem se, že nejlepší proti tomu je vsednout do taxíku a jet k

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tiffanymu. Tam se vždycky upokojím, v tom tichu a v té nádheře; člověku se tam nemůže stát nic moc zlého mezi těmi vlídnými, pěkně ustrojenými muži, a tak báječně tam voní stříbro a náprsní tašky z krokodýlí kůže. Kdybych našla místo, kde by se mi chtělo opravdu žít, kde bych si připadala jako u Tiffanyho, hned bych si koupila nábytek a kocourovi bych dala jméno. Myslela jsem si, že po válce si možná s Fredem -" Vysunula si tmavé brýle na čelo a měňavé oči, šedé se zákmity modře a zeleně, pronikavě upřela do dálky. „Jednou jsem byla v Mexiku. Je to báječná země pro chov koní. A pamatuju se tam na jedno místo u moře. Fred to s koňmi dovede." (...)

Přeložila Jarmila Fastrová

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Charakterizujte postavu Holly. Jaký problém prožívá?*
2. *Co byste jí poradili, kdybyste byli na místě jejího přítele?*
3. *Jakou roli má v této scéně motiv bezejmenného kocoura?*
4. *Kdo je vypravěčem příběhu?*
5. **Napište**, jak by měla vypadat vaše budoucnost. Jaký je váš sen.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

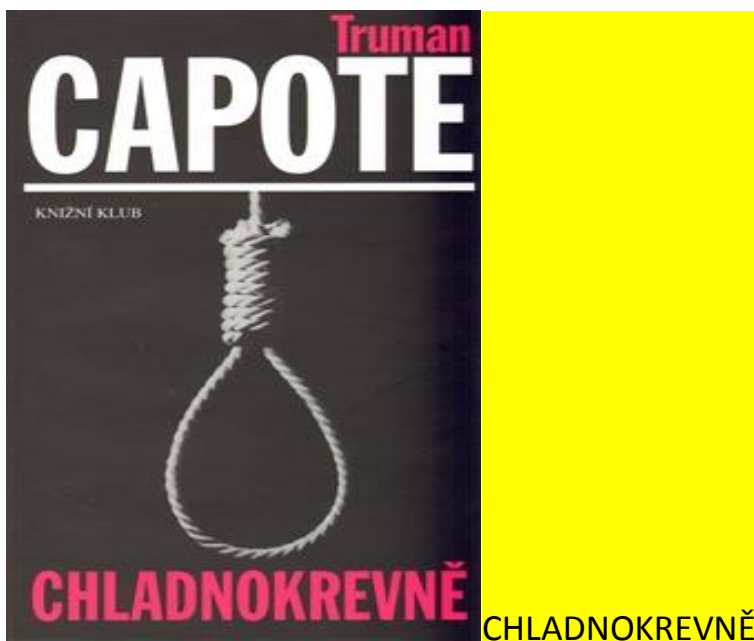

• **Popište Tiffany techniku**

Technika Tiffany není vitráž v pravém slova smyslu, i když výsledek je podobný.

Poprvé s tímto způsobem výroby přišel **Louis Comfort Tiffany**. Místo olověného profilu se používá **měděná fólie** - páska různých šířek, z jedné strany je opatřena silným lepidlem (páska může být pod lepidlem i barvená, černá nebo postříbřená). Spojování jednotlivých opáskovaných dílků se provádí pomocí **cínu**. Je možné použít i menší kousky skla, výsledný předmět má jemnější - tenčí spoje. Barevná skla musí být pro tuto techniku přesně zabroušená (speciální bruskou na sklo s hlavou s diamantovým prachem). Skla mohou být čirá, opálová, poloopálová, nebo s různým povrchem. Pomocí techniky Tiffany lze vytvořit i prostorové objekty (např. lampy nebo menší závěsné předměty).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **Podívejte se na stejnojmenný film, který byl natočen podle knihy Trumana Capoteho: In Cold Blood**

USA, 1967, 134 min

Režie: Richard Brooks , **Scénář:** Richard Brooks , **Kamera:** Conrad L. Hall

Hrají: Robert Blake, Scott Wilson, John Forsythe, Paul Stewart, Jeff Corey, Charles McGraw, Will Geer, Rhonda Fultz, Stan Levitt, Raymond Hatton

Tento černobílý téměř dokumentární snímek podle novely Trumana Capoteho popisuje pravdivý příběh z roku 1959. Bezcitný a protřelý recidivista, 20letý Dick Hickock, si za pobytu ve vězení naplánuje přepadení a oloupení bohatého farmáře z města Holcomb v Kansasu, Cluttera. Od spoluvězně má zaručeně pravdivé informace o 10 tisících dolarů v jeho trezoru, proto se hned po propuštění chystá vyrazit do jeho domu. Na pomoc si vezme Perryho Smithe, stejně starého chlapce z rozvrácené rodiny, který nemá sebevědomí ani vzor, proto se do jisté míry v Hickockovi zhlíží. Každý z nich sám je svým způsobem slaboch a zbabělec, spolu však získávají velkou sílu a odhodlání. Dohodnou se, že na místě nenechají žádné svědky, nakoupí předem potřebné věci na svázání a umlčení obětí.

V usedlosti však žádnou hotovost nenajdou a neplánovaně probuzeného farmáře, jeho ženu, syna i dceru brutálně zavraždí. Vše, co ukradnou, je tranzistorové rádio, hromádka nekrytých šeků a pár dolarů. S nimi uprchnou

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRAČEŇ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

do Mexika. Událost otřese celou Amerikou. Jedinou stopou, kterou po sobě zanechají, je krvavý otisk boty. Zadrží je později náhodou, když se pokouší směnit nekryté šeky a při výsleších jeden druhého prozradí. V procesu jsou oba usvědčeni a odsouzeni k smrti oběšením.

ukázka z knihy:

Wellsovo svědectví, zdokonalené na generální zkoušce před procesem, působilo stejně solidně jako jeho zevnějšek. Povzbuzován vlídnými pokyny Logana Greena, svědek doznal, že kdysi pracoval asi jeden rok na farmě V říčním údolí, načež prohlásil, že když byl asi deset let nato odsouzen pro vloupání, seznámil se s jiným uvězněným lupičem, Richardem Hickockem, a popsal mu farmu a rodinu Clutterových. „Povězte tedy,“ vyzval ho Green, „kdo z vás co říkal o panu Clutterovi při vašich rozhovorech s panem Hickockem?“ „Jo, o panu Clutterovi jsme se toho napovídali dost. Hickock říkal, že už ho mají co nejdřív propustit na čestné slovo a že si půjde hledat nějakou práci na Západě, prý by se mohl taky stavět u pana Cluttera a zeptat se ho, jestli by u něho nedostal místo. Vykládal jsem mu, že pan Clutter je bohatý.“

„Zdálo se vám, že to pana Hickocka zajímá?“

„Jo, chtěl vědět, jestli má pan Clutter někde v domě trezor.“

„Pane Wellsi, myslel jste si v té době, že u Clutterových v domě je nedobytná pokladna?“

„Víte, od té doby, co jsem u nich pracoval, už uteklo moc let. Říkal jsem si, že asi mají nedobytnou pokladnu. Věděl jsem, že je tam nějaká kancelář... Hned potom, jak si pamatuju, začal Hickock mluvit o tom, že pana Cluttera vyloupí.“

„Řekl vám něco o tom, jak se chystá tu loupež provést?“

„Řekl mi, že kdyby něco takového provedl, nenechal by po sobě žádné svědky.“

„Řekl vám konkrétně, co by s takovými svědky udělal?“

„Ano. Řekl mi, že by je asi spoutal, pak by je oloupil a pak by je zabil.“

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Když Green takto prokázal důkladně promyšlený záměr, přenechal svědka obhájcům. Starý pan Fleming, typický venkovský advokát, který se cítí doma spíš mezi smlouvami o pachtu než tváří v tvář zločinu, zahájil křížový výslech. Cílem jeho otázek, jak se brzy ukázalo, bylo nadhodit námět, kterému se prokuratura důsledně vyhýbala: otázku Wellsovy role ve vražedném plánu a jeho morální odpovědnosti.

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Charakterizujte žánrově výňatek.*
2. *Charakterizujte výstavbu textu.*
3. *Charakterizujte jazykové prostředky, tvrzení doložte na konkrétních textových pasážích.*
4. *Zasad'te situaci popsanou ve výňatku do kontextu celého díla Chladnokrevně s pomocí textu k filmu.*

připravujeme se k maturitě...

Ona klíčová kniha se jmenovala **Chladnokrevně**. U jejího **zrodu** stála drobná zpráva z novin New York Times o vraždě čtyřčlenné rodiny kansaského farmáře Cluttera, otištěná 15. listopadu 1959. Kniha, reportážní román, nebo, jak to nazýval sám Capote, nefiktivní román, vyšla v lednu roku 1966. Po celý ten čas, tedy přes pět let, na ní spisovatel pracoval. Obnášela desítky hodin rozhovorů se svědky, sousedy, vyšetřujícími policisty a také s oběma dopadenými vrahy. Našlo se pár kritiků, kteří knihu odsoudili jako nepovedený pokus povýšit žurnalismus na literaturu. A literární hnutí, které se pár roků nato rozvinulo, se nazvalo nepokrytě „nový žurnalismus“ a Chladnokrevně přijalo jako jedno ze svých základních děl.

Třebaže jde o literárně-reportážní zachycení běhu událostí, Capote přesáhl běžný žurnalismus už tím, že si během sbírání materiálu nedělal poznámky ani nenahrával rozhovory. To mu umožnilo volně kloubit realitu s fikcí a překračovat z realistické roviny

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

místa až do surrealismu. I to činí jeho knihu unikátní a nesrovnatelnou s jinými předešlými.

Román přinesl autorovi konečně onen rozměr slávy, po kterém toužil, ale na svou dobu i ohromné bohatství: za knihu a filmová práva k ní získal dva miliony dolarů, což mu dalo tvůrčí svobodu. Bohužel jí však nevyužil.

(Instinkt 9/2006, upraveno)

Úkoly pro práci s textem v hodině:

1. *Postihněte účel textu.*
2. *Analyzujte lexikální prostředky užití v textu.*
3. *Charakterizujte stylovou výstavbu textu.*
4. *Odlište v textu názor od faktu.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

pojem:

Americký sen je víra, vidina či jev rozšířený v USA, podle něhož každý, především pomocí tvrdé práce, chytrosti a odvahy, může dosáhnout výrazného společenského vzestupu a zbohatnutí („z poslíčka milionářem“).

Název vznikl při velké vlně přílivu Evropanů do USA v 19. a 20. století. Právě americký sen lákal stále další přistěhovalce osídlit Severní Ameriku a velký význam má i dnes. Mnoho přistěhovalců přijíždí do USA právě z tohoto důvodu. Příkladem splněného amerického snu je například Barack Obama nebo Michael Jackson.